

Vážený pan
Ing. Andrej Babiš
předseda vlády ČR

Vážený pan
Mgr. Richard Brabec
1. místopředseda vlády ČR

Praha/Brno, 22. června 2018

Vážený pane premiére, Vážený pane vicepremiére,

jako zástupci vědecké a lesnické obce i ekologických organizací bychom rádi vyjádřili **podporu návrhům Ministerstva životního prostředí k vyhlášce o zpracování oblastních plánů rozvoje lesů a o vymezení hospodářských souborů**. Připomínky - pokud budou zapracovány - opravdu **výrazně pomohou s řešením smrkové kalamity a hlavně předcházení těmto situacím** v našich lesích do budoucna, neboť zajistí menší podíl smrku při výsadbách a další úpravy k tomu, aby se lesy staly různověkými, odolnými a pestrými.

Původní návrh od Ministerstva zemědělství naopak považujeme za hrubě nedostatečný, zejména tím, že umožňuje masivní výsadbu smrků i na místech, kde nyní hynou. To je v příkrém rozporu i s programovým prohlášením vlády, které slibuje, že vláda posílí druhovou a věkovou rozmanitost lesů a změní koncepci lesnické a myslivecké politiky s ohledem na přírodu i přirozenou obnovu lesů.

Připomínky MŽP mimo jiné žádají:

- **Výrazně zvýšit podíl tzv. melioračních a zpevňujících dřevin (MZD, t.j. listnáčů a jedlí) pro jednotlivá stanoviště při obnově lesů a rozšířit jejich výčet.** Návrh MZe ponechává minimální procenta MZD tak, jak byla ve staré vyhlášce platné od roku 1996, pohybují se jen mezi 5 až 30 procenty (až na výjimky). Výčet MZD návrh vyhlášky rozšiřuje nedostatečně.
- **Vypustit introdukované/geograficky nepůvodní druhy dřevin z výčtu MZD i cílových dřevin.** Návrh MZe významně rozšiřuje možnost použití cizokrajných druhů dřevin (douglaska, jedle obrovská, dub červený) doplněním na seznam MZD tak, že na jejich výsadbu by bylo možné získávat dotace.
- **Vypustit smrk ze skupiny dřevin základních cílových na stanovištích nižších a středních poloh, které jsou ohrožené plošnými rozpady nebo kde již k tomu dochází.** MZe jej doporučuje i na těchto stanovištích nadále používat tak jako tomu bylo v dosavadní vyhlášce platné od roku 1996. Pouze na některých stanovištích upozorňuje, že je to rizikové.

- **Rozšířit výčet přípravných dřevin pro jednotlivá stanoviště a prodloužit jejich obmýtí.** Návrh MZe správně zavádí možnost používat přípravné dřeviny při zalesňování kalamitních holin (měl by všech holin), ale jejich výčet není na některých stanovištích dostatečný (chybí např. jeřáb, olše šedá ad.) a návrh MZe doporučuje výrazně omezit dobu po kterou mohou na daném místě působit.
- **Doplnit hospodářská doporučení pro bohatě strukturované lesy obhospodařované s využitím výběrných principů** tak, aby bylo možné v takto obhospodařovaných lesích splnit jiné požadavky zákona o lesích a navazujících vyhlášek formulované dosud pouze pro lesy věkových tříd. MZe tento problém ve vyhlášce vůbec neřeší.
- Při stanovení základních hospodářských doporučení **zohlednit cíle zvláště chráněných území.** V návrhu MZe tato podmínka absentuje.
- **Upravit obmýtí a obnovní doby** tak aby reflektovaly aktuální potřeby praxe lesního hospodaření, daných stanovišť a cílů managementu.

Námítky proti návrhu MZe vznesly také Ministerstvo obrany a kraje, které jsou ohrožené šířením kalamity. Ale také 1200 občanů. Vypořádání připomínek nyní bude dělat Ministerstvo zemědělství, ale řešení hynutí lesů je odpovědností celé (současné i vznikající) vlády a jejich čelních představitelů.

Zároveň si **dovolujeme reagovat na některá tvrzení z odpovědi na dopis Hnutí DUHA ze dne 13. června 2018.** Předpokládáme, že ji připravili pracovníci MZe, kteří návrh vyhlášky kritizované ostatními resorty a krajiny předložili:

- Ministerstvo zemědělství uvádí, že připravovalo vyhlášku s mnoha odborníky. Bohužel ale nepřizvalo k přípravě vyhlášky, ani její text nekonzultovalo s vědci a akademickými pracovišti, které se výzkumem reakcí lesních ekosystémů a prognózám vývoje lesů v závislosti na klimatických změnách dlouhodobě věnují (zejm. CzechGlobe - Ústav výzkumu globální změny Akademie věd ČR, a dále jednotliví vědečtí pracovníci na lesnických fakultách Mendelovy univerzity v Brně a České zemědělské univerzity v Praze). Podle našich informací MZe nekonzultovalo návrh vyhlášky ani s Ministerstvem životního prostředí. Vzhledem k deklarovanému zaměření vyhlášky je to politováníhodné.
- Není pravdivé tvrzení, že “vyhláška nic nezakazuje ani nenařizuje”. Vyhláška stanovuje minimální podíly melioračních a zpevňujících dřevin (listnáčů a jedlí) při obnově lesa, ty vyhláška nařizuje a jak výše uvedeno, ponechává je nízké tak, jak je uváděla dvacet let stará vyhláška z roku 1996. V ostatních parametrech vyhlášky sice “pouze” doporučuje, v praxi má nicméně zásadní vliv na praktické konání velké většiny lesníků. Její dodržování je vymáháno orgány státní správy lesů při schvalování lesních hospodářských plánů, které neprobíhá ve správním řízení, tudíž vlastník nemá proti tomuto konání obranu. Zároveň jiná vyhláška - č.139/2004 Sb (jejíž úprava je mimochodem rovněž nezbytná) stanovuje kritéria pro zalesnění lesního pozemku dle vyhlášky č.83/1996 Sb., takže její dodržování je tak pro vlastníka

ve skutečnosti povinné! Dřevinná skladby dle vyhlášky č. 83/1996 Sb. se promítá do oblastních plánů rozvoje lesů i do možnosti získání dotací. Ponechání smrku v dřevinách cílových v nižších polohách opravdu bude nadále blokovat nebo přinejmenším zpomalovat odklon od využívání smrku v oblastech, kde nyní hyne. To, že vyhláška umožňuje pěstování 75% smrků na nevhodných stanovištích není vykonstruovaná domněnka, jak Vám podsunuli pracovníci MZe. Například v Nížkém Jeseníku (nejčastěji stanoviště tzv. hospodářských souborů 45 a 55), kde smrky nejvíce plošně hynou, požaduje návrh vyhlášky pouze 25% melioračních a zpevňujících dřevin (listnáčů a jedlí) a mezi cílovými dřevinami i nadále uvádí také smrk. Takže bude-li vlastník chtít, může tam znovu vysadit 75% smrku. Státní správa lesů nemá pravomoc, aby takový postup usměrnila, když jej vyhláška umožňuje. Specifická stanoviště jako jsou podmáčená místa nebo mrazová údolí, kde by skutečně mohl smrk nadále přežívat, je potřeba řešit jinak, jednu z možností obsahují připomínky MŽP.

- Nejsou správná tvrzení o bezproblémovém chování introdukovaných dřevin, ani ujištění o jejich neinvazivnosti. Dub červený je v Evropě považován za velmi problémový a invazivní druh¹, obdobně je tomu i v ČR². Znamky invazivního chování, byť v mnohem menší míře, jsou v poslední době zaznamenávány i u douglasky tisolisté.
- Návrh nové vyhlášky omezuje prostorovou rozmanitost lesů, stejně tak jako druhovou: přesným výčtem rodů a druhů, který nemůže být nikdy úplný, jednoznačně výrazně snižuje šance pro dřeviny jiné, zde neuvedené už tím, že zcela jistě nebudou dotovány, tudíž většinou vlastníků ani požadovány a tedy ani pěstovány jako sadební materiál.
- Jedním z proklamovaných cílů v oblasti pěstování lesů při adaptaci na změny klimatu je vytvářet bohatě strukturované lesy. Dosavadní snahy hospodářů o výraznější uplatnění výběrných principů v lesích hospodářských ovšem naráží mj. právě na námitky pracovníků MZe, že lesy budou pod záminkou pěstování výběrných lesů přetěžovány. Proto by vyhláška měla obsahovat určení směrných hektarových zásob a tím dát MZe do ruky právě tento kontrolní nástroj. Ministerstvo má k dispozici mnoho desítek let shromažďované údaje o lesích a výsledky zadávaných výzkumných úkolů, ze kterých může stanovit potřebné hodnoty a pokud to nedokáže, může navrhnout jiné řešení.
- V dopise uvádíte, že vyhláškou stanovené parametry vyhovují hospodářskému způsobu, který MZe preferuje. Způsob hospodaření by ale měl být záležitostí rozhodnutí vlastníka, a MZe jako orgán státní správy by měl legislativou umožnit všechny typy hospodaření a svoje preference vyjádřit nikoliv restrikcí části vlastníků, ale motivací k žádoucímu stavu – ovšem jinými prostředky než vyhláškou, která by měla být, právě tak jako zákon, v této oblasti neutrální. Podle našich odhadů směřuje k bohatě strukturovaným lesům, které jsou deklarovaným cílem adaptace lesů na

¹ <https://ias.biodiversity.be/species/show/87>

² https://zpravy.idnes.cz/dub-cerveny-invazivni-druh-stromy-lesy-puvodni-druhy-pfx-domaci.aspx?c=A180405_135800_domaci_mav

změny klimatu, pouze 10 – 20 % lesních porostů v ČR, a to doslova navzdory zastaralé legislativě. Přitom tyto snahy by měly být podporovány a ne bržděny.

Vážený pane premiére, Vážený pane vicepremiére, dovoluujeme si Vás požádat, abyste **využili svého postavení a přesvědčili pana ministra zemědělství, aby připomínky MŽP akceptoval.** Spoléháme na to, že věc dotáhnete do konce a využijete obrovské příležitosti udělat důležitý krok k ochraně našich lesů před hynutím.

Děkujeme předem za Vaši intervenci v této věci

Martin Bouda Ph.D., Katedra ekologie lesa, Fakulta lesnická a dřevařská České zemědělské univerzity v Praze

Prof. RNDr. Jakub Hruška, CSc., CzechGlobe, Ústav výzkumu globální změny Akademie věd ČR

Ing. Petr Jelínek Ph.D., Ústav lesnické botaniky, dendrologie a geobiocenologie, Lesnická a dřevařská fakulta Mendelovy univerzity v Brně

Ing. Milan Košulič, lesník, bývalý zástupce vedoucího Lesní správy Město Albrechtice, Lesy ČR

Ing. Dušan Utinek, Ph.D., odborný lesní hospodář, poradce v oblasti lesnictví a ochrany životního prostředí

RNDr. Richard Višňák, geobotanik

RNDr. Jiří Koželouh, geograf, programový ředitel Hnutí DUHA

P.S. Hnutí DUHA spolu s vědci a lesníky zveřejnilo celý balíček řešení současného zdravotního stavu lesů. Ke stažení je zde: <https://zachranmelesy.cz/balicek>